

Seýranmy ýa Sergezdan?

Category: Edebi makalalar, Kitapcy

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Seýranmy ýa Sergezdan? SEÝRANMY ÝA SERGEZDAN?

Iki ýaşulynyň geň söhbetine şaýat boldum. Olaryň sakgallysynyň sakgalyny daraklaýşyny, eňegi ýylmananynyň janygyp jibrinşini, önündäki käsesine guyan çayyny sowap-sowamanka içişini we beýleki hereketlerini taşlap, başardygyndan diňe söhbetlerini kagyza geçirmegi dogry hasapladym. Ýetmezini özüňiz doldurarsyňyz-da, bolmasa.

– Hä, agtyk ýaşy uzyn bolsun! Berildigi bolsun.

– Taňryýalkasyn, aýdanyňyz gelsin. Agty- gam şu gezeg-a işem berdi.

– Hä? Kynrak boldumy?

– Ýok-la, Hudaýa şükür, bäbeklerem gowja, ejelerem.

– Hä, onda na?

– Aý, şu at dakmak iş boldy.

– Nätdiň-aý, indi hezil-le nähili at daksaň dakybermeli bold-a. Isle Moýsepit dak, isle Jelaletdin. Geň görjek yok. Ýadyma düşýär, ilki agtygym bolanda adyna Habybylla dakjak diýsem, oğlanlar «aý-da, aý» bolşupdylar.

- Biziňkilerem şo-da. Sen-ä, tüweleme, aýdanyňy etdirdin.
- Hä, senem halan adyňy oglanlar halamadymy?
- Ýok-la, meň üçin-ä näme at daksalaram ullakan nemedip duramak.
- Aý, men-ä how, şu meselede yrymçyl. Göwnüme, adam öz dakylan adyna ýakynrak ýaşaýýan ýaly. Gowy adamlaryň adyna ýanap dakanyňy kem göreňok-da.
- Hawa, ol-a şeýle. Ýöne, ine, Doýduk, Bessir, Ogulgerek diýip, gyz çagany kemsitmegem-ä birhili. Türkmen-dä eňen tarapyna eňäýä-dä. Ýadyňa düşýändir-le, çagasyna Marlen, Stalkon dakyp ýörenlerem bardy.
- Hmm! (biraz dymyşlykdan soň) Onda-da men-ä at dakmak yrymyňy edil boş zatdyr-a öýdemok.
- Aý, bilmedim-dä. Çem gelen adam dakyp bolasy ýok welin, Moýsepit dakanyň bilen ogluň Moýsepit bolýan bolsa bolaymajakmy?
- O diýýäniň dogry-la, onda-da adam pahyr ýagşy niýet edýä-dä. Görýän welin, sakgaldaş agtygyňa at dakmak gowy degnaňa degipdir öýdýän.
- Beýle bir ulaldyp oturasy zadam ýok, dogrusy. Agtygam atsyz galasy ýok. Ýöne her zadyň bir ähmiýet bereniňe degýän derejesi bar dälmidir-aýt?
- Howa-da indi bahym salkynlasa gerek?
- (biraz dymyşlykdan soň) Gelin-ä Seyran dakjakmyş, enelerem ondan-a Sergezdan dakaýyň diýip turuzdy bir gopguny. Onsoň gaharyň gelmezmi? Samsyk diý-de goýaý. Kaka boljagam: «Onda Raj Gapur» dakalyň diýip gülyär.
- Loh, loh, loh... Aý, solam-a boljak eken. Gapur ad-a türkmente-de bar. Rajam hindi- türkmen dostlugy bolar-da.
- Seň ýadyňa oýun düşýä, sakgaldaş. Öýe barsaň biri şumjaryp otyr, biri hüňür-hünür edip, edil uçjak bolýan uçaryň bar. Beýlekisem, nätjegini bilmän, ýyrş-ýyrş eden bolup ýör.
- Ýeri onsoň sen nätdiň?
- Nädersiň? Gelin diýeniň-ä özi çagaň öňüni dolan, ilkije çagam diýip Görogly dogran dälidirin öýdenok. Sähel bir zat diýseňem öňküsiçe-de boljak däl. Enelerinem näme, saçy agaran aýalyňy taýaklap ýörjek-maýt?
- Beý, birhiliräg-ä bolupdyr-aý. Enesi näme at daksam diýýä?
- Aý, senem näme at diýip alyp ýataýdyň. Meň-ä dilimem öwrülenok Abdylbaky diýdimi, Abdylhalyk diýdimi bir zad-a tapyp otyrdy. -Ha...

(Şol wagt bu ümlügiň näme aňladanyňa düşünmedim). Oglum Batyr dakaýsak nädýä diýdi welin, ejesi oňam al petinden aldy. Ondan-a «Ugurtapyjy» dakyň diýýä.

– Amantäjiň dili duzludyr. Gyzka-da şeýledi-dä. Bizden 4-5 ýaş kiçidir welin, bir başlasa bizem gepletmezdi.

– Aý, şoň dili bar bolsun. Ahyry gaharyma turdum gaýtdym. How, ogul agtygyňyz bolupdyr, begeniň, degşiň, gülşüň oturyň-da. Näme sen ogluňa Batyr dakanyň bilen gylyç syryp gala gorajagyny näbilýäň?

– Beý, seň meseläni çözmän turup gaýtmaňam-a bolmandyr. Içeriň ýaşulusy sen ahyryn.

– Ýaşulyň bor-maýt! Hersi bir kelle.

– Aý, niçigem bolsa ýaşulyň sözi dinlener-le. Dinlener welin, menem name diýjegimi bilemok. Bilemok diýýänim meň üçin şo çaga nämä at dakylanda-da bolup dur. Hiç wagtam at diýlen zada ähmiýet bermändim.

– Öten-geçenleň biriniň adyny dakaýsaň nädýä?

– Olaňam barynyň adyny dakypdyrlar. Aý, şonam kän unap baramok. Ejeleriniň adyny dakyp «Goý, sesiňi, ýerçeken!» diýip ýörenem bar.

– Senem-aýt, gapyşdyryaň goýaýýaň, sen diýdirme, urdurma.

– Urdurman bolsa bor-la.

– Näme bolman? Öz ýanynda-ra urdurman, maňa görkezmän ursa-da özi Allaň önünde jogabyny berer.

– Aýdýan-a geçenlerimiziňem barynyň ady dakylpdyr diýip.

– Beh, çagany atsyzam-a goýup bolmaz. Aý, dakylar-la bir zat. Gury seňem başyňy agyrtdym. Bolýa, men turaýyn. Adyňam bir alajy tapylar-la...

Ýaşuly epeý-epeý ädimler bilen öýüne tarap ugrady. Onuň meseläni nähili çözenini bilmedim, ýöne meseläniň çözülmän galmandygynam bilýän, sebäbi atsyz galan çaga ýok.

Töre HANGELDIÝEW. Edebi makalalar